

۹۲۶۹۸
۹۵,۲,۵

تحلیل خط مشی عمومی

پیشرفت‌های جدید

نوشته:

ویل ای اچ تیسین و وارن ای واکر

مترجمان:

دکتر حسن دانایی فرد

عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس

هانیه احمدی

عنوان و نام پدیدآور	تحلیل خط‌مشی عمومی: پیشرفت‌های جدید/ نوشته [صحیح: ویراستاران] ویل‌ای‌اچ تیسن، وارن‌ای واکر؛ مترجمان حسن دانایی‌فرد، هانیه احمدی.
مشخصات نشر	تهران: صفار، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	ح، ۵۵۶ ص.
شابک	978-964-388-507-6
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
یادداشت	عنوان اصلی: Public Policy Analysis: New Developments, [2013]
یادداشت	واژه‌نامه.
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	سیاست‌گذاری
موضوع	علوم اداری
موضوع	برنامه‌ریزی سیاسی
شناسه افزوده	تیسن، ویل‌ای‌اچ، ویراستار
شناسه افزوده	Thissen, Wil A. H.
شناسه افزوده	واکر، وارن‌ای، ۱۹۴۲ - م، ویراستار
شناسه افزوده	Walker, Warren E.
شناسه افزوده	دانایی‌فرد، حسن، ۱۳۴۸ -، مترجم
شناسه افزوده	احمدی، هانیه، ۱۳۶۴ -، مترجم
رده‌بندی کنگره	H۹۷/ت۳ ۱۳۹۴
رده‌بندی دیوئی	۳۲۰/۵
شماره کتابشناسی ملی	۴۱/۸۰۷

فهرست‌نویسی پیش از انتشار: انتشارات صفار

SMS

۳۰۰۰۵۳۵۱

نام کتاب	تحلیل خط‌مشی عمومی (پیشرفت‌های جدید)
نویسنده	ویل‌ای‌اچ تیسن - وارن‌ای واکر
مترجمان	دکتر حسن دانایی‌فرد - هانیه احمدی
طرح جلد	فرهاد کمالی
لیتوگرافی	گنج شایگان
چاپخانه	گنج شایگان ۵۵۴۰۳۴۷۸
نوبت چاپ	اول - بهار ۱۳۹۵
شمارگان	۱۱۰۰ نسخه
قیمت	۲۸۰۰۰۰ ریال
ناشر	انتشارات صفار
مرکز پخش	خیابان انقلاب - روبروی دبیرخانه دانشگاه تهران - بازارچه کتاب - طبقه ۱۰۰ انتشارات اشراقی ۶۶۴۰۸۴۸۷ ① تلفن: ۶۶۹۷۰۹۹۲ خیابان انقلاب - روبروی دبیرخانه دانشگاه تهران - بازارچه کتاب - طبقه زیرین پخش کتاب بینش ۶۶۴۹۶۲۹۹ ① کتابفروشی مرادیان ۶۶۴۱۵۳۱۰ ① کتابفروشی صفا ۶۶۹۷۸۸۴۶ ①

www.saffarpublishing.ir

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۸۸-۵۰۷-۶

www.Eshraghi.ir

Email: saffar_publishing@yahoo.com

ISBN 978-964-388-507-6

این اثر، مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر، یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

مدیریت واحد تولید انتشارات صفار: ۰۹۱۲-۱۰۷۳۰۰۳

فهرست

۱	پیش‌گفتار مترجم
۱	پیش‌گفتار
۳	مخاطب مورد نظر
۴	رئوس مطالب کتاب
۱۷	فصل یک: مقدمه
۱۷	۱-۱. تحلیل خط‌مشی: حوزه- رشته‌ای چندوجهی
۲۱	۲-۱. گستره و ناط آغازین کتاب
۲۱	۱-۲-۱. تحلیل خط‌مشی پیشین، موجود و پسینی
۲۲	۲-۲-۱. اهداف تحلیل خط‌مشی
۲۴	۳-۲-۱. متقاضیان و کاربران تحلیل خط‌مشی
۲۵	۴-۲-۱. تحلیل خط‌مشی چه چیزی نیست
۲۶	۳-۱. طرح کلی کتاب
۳۲	مأخذ
۳۴	بخش اول: تحلیل خط‌مشی در محیطی با بازیگران متعدد
۳۵	فصل دوم: نگاه علوم خط‌مشی به تحلیل خط‌مشی
۳۶	۱-۲. مقدمه
۳۸	۲-۲. مختصری درباره تحلیل خط‌مشی
۳۸	۱-۲-۲. دو معنای تحلیل خط‌مشی
۴۱	۲-۲-۲. سازگار کردن علم و عمل (اقدام)
۴۳	۳-۲-۲. سیر تطور تحلیل خط‌مشی
۴۶	۴-۲-۲. فضای مشترک تعاملی علم- خط‌مشی
۴۸	۵-۲-۲. "عقلایی و نظام‌یافته" در مقابل "اشوبناک و بی‌نظم"
۵۰	۶-۲-۲. مدل‌های پنجگانه
۵۱	۳-۲. پنج مدل خط‌مشی‌گذاری

۱۰۱	۱-۳-۲. خط‌مشی‌گذاری به عنوان فرآیند تصمیم‌گیری عقلایی
۱۰۷	۲-۳-۲. خط‌مشی‌گذاری به عنوان نوعی بازی سیاسی
۱۰۶	۳-۳-۲. خط‌مشی‌گذاری به عنوان گفت‌وگو
۱۰۳	۴-۳-۲. خط‌مشی‌گذاری به عنوان سطل زباله
۱۰۹	۵-۳-۲. خط‌مشی‌گذاری به عنوان فرآیند نهادی
۱۰۶	۴-۲. نتیجه‌گیری و بحث
۱۰۹	مآخذ
۱۰۹	فصل ۴: نگاه‌ها به تحلیل خط‌مشی: چهارچوبی برای فهم و طراحی
۱۰۹	۱-۳. مقدمه
۱۰۲	۲-۳. فعالیت‌های تحلیل خط‌مشی
۱۱۳	۱-۲-۳. روابط میان حوزه‌های فعالیت
۱۱۴	۲-۳. سبک‌های تحلیل خط‌مشی
۱۱۴	۱-۳-۳. سبک تحلیل خط‌مشی
۱۲۰	۲-۳-۳. تعریف سبک‌های الگوی اولیه
۱۲۱	۳-۳-۳. پیوند سبک‌ها و مدل‌های خط‌مشی‌گذاری
۱۲۴	۴-۳. سایر شیوه‌های ترکیب فعالیت‌ها
۱۲۵	۴-۳. معیارهای ارزشیابی تحلیل خط‌مشی و نقش‌های تحلیل‌گر خط‌مشی
۱۲۵	۱-۴-۳. معیارهایی برای ارزشیابی فعالیت‌های تحلیل خط‌مشی
۱۲۸	۲-۴-۳. نقش تحلیل‌گر خط‌مشی
۱۳۰	۵-۳. نگاه‌ها به حوزه تحلیل خط‌مشی
۱۳۰	۱-۵-۳. تعیین حدود تحلیل خط‌مشی
۱۳۲	۲-۵-۳. طرح تحلیل خط‌مشی
۱۳۴	۳-۵-۳. ارزشیابی تحلیل خط‌مشی
۱۳۵	۶-۳. نتیجه‌گیری
۱۳۷	مآخذ

فصل چهارم: تشخیص موقعیت‌های مسئله‌دار.....	۱۴۱
۱-۴ مقدمه.....	۱۴۱
۲-۲. چه چیزی به منزله تشخیصی خوب از وضعیت تلقی می‌شود؟.....	۱۴۳
۳-۴. رویکردها نسبت به فعالیت‌های تشخیص: چگونه بنگریم و تصمیم بگیریم که به کجا بیشتر بنگریم.....	۱۴۸
۴-۴. تشخیص اصولی (وجودی) با استفاده از رویکرد تحلیل سیستم.....	۱۵۱
۴-۴-۱. چارچوب مفهومی.....	۱۵۱
۴-۴-۲. مراحل و رفت و برگشت بین مراحل.....	۱۵۴
۴-۴-۳. احسان و ریافت مسئله اولیه و قلمرو آن.....	۱۵۵
۴-۴-۴. تحلیل اهداف و اختصات معیارها.....	۱۵۷
۴-۴-۵. تحلیل علی.....	۱۶۴
۴-۴-۶. شناسایی مسیرهای راه-اهداس ممکن.....	۱۶۶
۴-۴-۷. واکاوی عدم قطعیت‌های آتی.....	۱۶۹
۴-۴-۸. تلفیق و رفت و برگشت.....	۱۷۲
۴-۵. واکاوی عرصه خطمشی.....	۱۷۳
۴-۵-۱. تحلیل بازیگر.....	۱۷۴
۴-۵-۲. تحلیل موقعیت تصمیم و تحلیل نهادی.....	۱۸۸
۴-۶. تلفیق نتایج تحلیل سیستم‌ها و تحلیل نهادی و تحلیل بازیگر.....	۱۹۳
۴-۷. رهنمودهای ضمنی برای اقدام بعدی.....	۱۹۷
۴-۸. بحث.....	۲۰۰
مآخذ.....	۲۰۳
فصل پنجم: طراحی فرآیند تحلیل خطمشی.....	۲۰۷
۱-۵. مقدمه.....	۲۰۷
۲-۵. تحلیل خطمشی: تغییر اذهان افراد.....	۲۱۰
۳-۵. طراحی تحلیل خطمشی = ساختار دادن جریان‌های ارتباطات.....	۲۱۶
۴-۵. مثالی جهت روشنگری.....	۲۱۹

۲۲۷	۵-۵. تحلیل خط‌مشی = طراحی مجموعه‌ای از تعامل‌های ارتباطی
۲۳۳	۵-۶. تحلیل خط‌مشی = طرح انطباقی
۲۳۶	۷-۵. تحلیل خط‌مشی = ایجاد موازنه‌ها در طرح
۲۵۴	۸-۵. نتیجه‌گیری
۲۵۷	مأخذ
۲۶۱	فصل ششم: سازماندهی فرآیند تحلیل خط‌مشی
۲۶۱	۱-۶. مقدمه
۲۶۴	۲-۶. ۱. مشارکت و منشور آن در تحلیل خط‌مشی و تصمیم‌گیری
۲۷۲	۳-۶. ۱. مدیریت فرآیند
۲۷۷	۴-۶. قواعد بازی
۲۹۰	۵-۶. نتیجه‌گیری
۲۹۲	مأخذ
۲۹۷	بخش دوم: مدل‌سازی به منظور تحلیل خط‌مشی
۳۰۶	مأخذ
۳۰۷	فصل هفتم: مدل‌های سیستمی برای تحلیل خط‌مشی
۳۰۷	۱-۷. مدل‌های تحلیل خط‌مشی
۳۱۵	۱-۱-۷. رئوس مطالب باقی‌مانده این فصل
۳۱۵	۲-۷. چرخه حیات مدل
۳۱۶	۱-۲-۷. طرح‌ریزی
۳۲۰	۲-۲-۷. طراحی
۳۲۳	۳-۲-۷. اجرا
۳۲۶	۴-۲-۷. واسنجی و اعتباریابی
۳۳۷	۵-۲-۷. به کارگیری
۳۴۰	۶-۲-۷. مستندسازی
۳۴۱	۳-۷. ابزارها و الگوهای ساخت مدل‌های سیستم فیزیکی

۳۴۲	۱-۳-۷. ابزارهای پژوهش عملیاتی (آر).....
۳۴۴	۲-۳-۷. ابزارها و مدل‌هایی برای سایر رشته‌ها.....
۳۴۶	۴-۷. رهنمودهای مدل‌سازی.....
۳۴۷	۱-۴-۷. سادگی و شفافیت مدل را حفظ کنید.....
۳۴۸	۲-۴-۷. تجمیع کنید.....
۳۴۸	۳-۴-۷. عمق مدل را کاهش دهید.....
۳۴۹	۴-۴-۷. تنها راه آوردنابی را برآورد کنید که لازم‌اند.....
۳۵۰	۵-۴-۷. از فراموشی‌ها بهره‌گیری.....
۳۵۱	۶-۴-۷. مراقب ساده‌سازی نباشید.....
۳۵۲	۷-۴-۷. از پیش‌فرض‌های ابزارها و الگوهای موجود آگاهی داشته باشید.....
۳۵۳	۸-۴-۷. جعبه ابزار بسازید.....
۳۵۳	۹-۴-۷. با خط‌مشی‌گذار همکاری نزدیک داشته باشید و یک روایت خوب بسازید.....
۳۵۴	۱۰-۴-۷. به مسئله اجازه دهید تا ابزارهایی را استفاده می‌شوند، تعیین کند.....
۳۵۵	مأخذ.....
۳۵۹	فصل هشتم: مدل‌های بازیگر برای تحلیل خط‌مشی.....
۳۵۹	۱-۸. مقدمه.....
۳۶۰	۲-۸. مفاهیم مدل‌های بازیگر.....
۳۶۱	۱-۲-۸. ارکان سازنده‌ی مفهومی.....
۳۶۵	۲-۲-۸. تغییر در سیستم‌های چند بازیگری.....
۳۶۶	۳-۲-۸. پیوند دادن مفاهیم مدل‌سازی بازیگر با چارچوب تحلیل خط‌مشی.....
۳۶۷	۴-۲-۸. بازیگران خط‌مشی و بازیگران سیستم.....
۳۷۱	۵-۲-۸. مفاهیم بازیگر در سایر مجموعه‌های دانش موجود (ادبیات).....
۳۷۲	۶-۲-۸. استفاده از مفاهیم بازیگر برای تعیین مختصات رویکردهای مدل‌سازی بازیگر.....
۳۷۴	۳-۸. مدل‌سازی بازیگر برای پشتیبانی از فرمول‌بندی مسئله.....
۳۷۵	۱-۳-۸. مدل‌های بازیگری که به شناخت برداشت‌ها و ارزش‌های بازیگران کمک می‌کنند.....

۳۸۰	۲-۳-۸. مدل‌های بازیگری‌ای که به فهم از قابلیت اجرای بدیل‌های خط‌مشی کمک می‌کنند.....
۳۸۱	۴-۸. مدل‌سازی بازیگر برای تحلیل قلمرو سیستم خط‌مشی‌ها.....
۳۸۱	۱-۴-۸. مدل‌های بازیگران سیستم.....
۳۸۷	۲-۴-۸. بازی و شبیه‌سازی: تکنیکی چند منظوره.....
۳۸۹	۵-۸. مدل‌سازی بازیگر برای پشتیبانی از مدیریت فرآیند.....
۳۹۰	۱-۵-۸. تحلیل ذینفع.....
۳۹۱	۲-۵-۸. نظریه بازی و مدل‌های تعارض.....
۳۹۴	۳-۵-۸. ن‌های مبادله‌ای و تراکنشی.....
۳۹۶	۴-۵-۸. ن‌های مداخله‌ای.....
۴۰۰	۶-۸. تأملاتی در باب مدل‌های بازیگر.....
۴۰۰	۱-۶-۸. مدل‌های بازیگر در کار، دهای آن‌ها در تحلیل خط‌مشی.....
۴۰۲	۲-۶-۸. عدم قطعیت مدل بازیگر.....
۴۰۴	مآخذ:.....
۴۱۱	فصل ۹. عدم قطعیت در چارچوب تحلیل خط‌مشی.....
۴۱۱	۹-۱ چرا به عدم قطعیت در تحلیل خط‌مشی اهمیت می‌دهیم؟.....
۴۱۱	۹-۱-۱. مقدمه.....
۴۲۰	۹-۲. عدم قطعیت چیست؟.....
۴۲۰	۹-۲-۱. تعریف عدم قطعیت.....
۴۲۴	۹-۲-۲. ابعاد عدم قطعیت در تحلیل خط‌مشی.....
۴۲۸	۹-۲-۳. مکان عدم قطعیت.....
۴۳۲	۹-۲-۴. سطح عدم قطعیت.....
۴۳۷	۹-۳. خط‌مشی‌گذاری با وجود عدم قطعیت درباره آینده.....
۴۴۲	۹-۳-۱. رویکرد پیش‌بینی و اقدام.....
۴۴۵	۹-۳-۲. رویکرد ره‌آوردهای مورد انتظار.....

۳-۳-۳. بهره‌گیری از سناریو برای مواجهه با عدم قطعیت سطح ۴: رویکرد طرح‌ریزی سناریوی سنتی	۴۴۸
۳-۳-۴. رویکرد تحلیل و مدل‌سازی اکتشافی	۴۵۴
۳-۳-۵. رویکرد انطباقی پویا برای مواجهه با عدم قطعیت سطح ۵	۴۶۰
۳-۴. مثالی جهت روشن‌گری ذب: طرح‌ریزی راهبردی فرودگاه	۴۷۰
۳-۵. نتیجه‌گیری	۴۸۵
مأخذ	۴۹۰
ضمیمه: مفاهیم روشن‌های تحلیل خط‌مشی	۴۹۷
ض-۱. نمودار سیستمی	۴۹۷
ض-۲. تحلیل اهداف: نمودار وسیله-نتیجه و درخت اهداف	۵۰۲
نمودار وسیله-نتیجه	۵۰۲
درخت اهداف (یا سلسله‌مراتب اهداف)	۵۰۶
ض-۳. نمودار روابط علی	۵۱۰
ض-۴. کارت امتیازی	۵۱۶
مأخذ	۵۲۳
فهرست واژگان انگلیسی به فارسی	۵۲۵
فهرست واژگان فارسی به انگلیسی	۵۴۱

پیش‌گفتار مترجم

حوزه مطالعات خط‌مشی عمومی (Public Policy Studies) در سه عرصه: فرآیند خط‌مشی عمومی (Public Policy Process)، تحلیل خط‌مشی عمومی (Public Policy Analysis) و ارزشیابی خط‌مشی عمومی (Public Policy Evaluation) خود را متجلی می‌سازد. در حوزه نخست به این سؤال پاسخ داده می‌شود که "فرآیند شکل‌گیری خط‌مشی‌های عمومی" چگونه است؟ پژوهشگران عرصه فرآیند خط‌مشی‌گذاری در پاسخ به این سؤال، چارچوب‌ها، نظریه‌ها و مدل‌های مختلفی ارائه کرده‌اند برای مثال مدل مرحله‌ای، نظریه نخبگان، چارچوب ائتلاف مدافع، چارچوب تعادل گسسته (...). در عرصه دوم بایستی به این سؤال پاسخ داد که "برای برخورد با یک مسئله عمومی" چه بایستی کرد؟ این سؤال، سؤال دولت‌ها از تحلیل‌گران خط‌مشی عمومی است. تحلیل‌گران خط‌مشی عمومی باید به دولت بگویند چه کند. این عرصه، عرصه تحلیل خط‌مشی‌های عمومی است. در عین حال، این عرصه اشاره به تحلیل پیشینی خط‌مشی‌های عمومی دارد که مبتنی بر پیش‌بینی است و هنوز در عمل اجرا نشده است (Ex-ante Public Policy Analysis). اما وقتی خط‌مشی اجرا شد، عرصه دیگری شکل می‌گیرد که تحت عنوان ارزشیابی خط‌مشی‌های عمومی^۱ گفته می‌شود. در این نوع تحلیل خط‌مشی که از آن به عنوان تحلیل خط‌مشی پسینی (Post-ante Public Policy Analysis) یاد می‌شود، نیل به تحقق اهداف خط‌مشی‌های عمومی، مورد ارزشیابی قرار می‌گیرد. این کتاب معطوف به عرصه دوم یعنی تحلیل

۱. ارزشیابی میزان رسیدن به اهداف را اندازه‌گیری می‌کند ولی ارزیابی به مقایسه خط‌مشی‌ها با هم می‌پردازد، بنابراین بکارگیری ارزشیابی خط‌مشی (Public Policy Evaluation) به نظر مناسب‌تر از ارزیابی خط‌مشی می‌آید که دست به نوعی مقایسه می‌زند. در عمل Evaluation نیل به هدف را اندازه‌گیری می‌شود نه میزان تفاوت بین خط‌مشی‌ها. (م)

پیشینی خط‌مشی‌های عمومی است. هدف نویسندگان ارائه جعبه ابزاری (سستی و مدرن) به تحلیل‌گران است تا بتوانند از قِبل آن‌ها خط‌مشی مناسبی را پیشنهاد دهند.

حسن دانایی‌فرد استاد دانشگاه تربیت مدرس، هانیه احمدی

۹۴/۱۰/۲۹

www.ketab.ir

پیش‌گفتار

این کتاب به بحث از تحلیل خط‌مشی پیشینی^۱ می‌پردازد یعنی تحلیلی که هدف آن پشتیبانی از خط‌مشی‌گذاران و دیگر بازیگرانی است که درگیر وظایف دشوار فرارو در مرحله تدوین خط‌مشی هستند. تحلیل خط‌مشی پیشینی پس از جنگ جهانی دوم ظهور کرد، یعنی زمانی که روش‌های پژوهش عملیاتی و همین‌طور روش‌های تحلیل سیستم‌ها، بیش از پیش در دامن‌های از مسائل خط‌مشی‌ای راهبردی^۲ مورد استفاده قرار داده شدند. مبحث اختصاصی این رویکردهای سنتی تحلیل خط‌مشی، تمرکز بر مدل‌سازی سیستم^۳ و انتخاب نوعی مدل از میان بدیل‌های خط‌مشی است. اما این رویکرد، علی‌رغم موفقیت (در بسیاری از موارد) به سبب خاصیت فن‌سالارانه‌اش^۴ و نادیده گرفتن ابعاد رفتاری و سیاسی بیشتر فآینده‌ای خط‌مشی، به طور فزاینده‌ای مورد انتقاد قرار گرفت. در دهه‌های اخیر، آگاهی روزافزون نسبت به ماهیت چندکانونی بسیاری از فآیندهای

1. Ex- Ante Policy Analysis

واژه Ex-Ante در عبارت Ex-Ante Policy Analysis به معنای مبتنی بر برآورد یا پیش‌بینی است نه نتایج (Based on Forecasts Rather Than Actual Results). در این نوع تحلیل، خط‌مشی‌ها براساس آنچه در آینده رخ خواهد داد تدوین می‌شوند نه آنچه رخ داده است. از این رو مترجمان عبارت تحلیل خط‌مشی پیشینی (یا تحلیل پیشینی خط‌مشی) را بکار می‌برند زیرا در این گونه تحلیل‌ها هنوز اتفاقی رخ نداده است که مورد تحلیل قرار گیرد ولی در مقابل آن، واژه Ex-Post در عبارت Ex-Post Policy Analysis به معنای based on actual results rather than forecasts است که تحلیل براساس آنچه که از خط‌مشی‌ها ساطع شده (در عمل) انجام می‌گیرد. از این رو مترجمان عبارت تحلیل خط‌مشی پسینی (یا تحلیل پسینی خط‌مشی) را برگزیده‌اند. (م)

2. Strategic Policy Problems

3. System Modeling

مدل، بازنمایی دقیقی از پویایی‌های یک سیستم و محیط آن است که از طریق تحلیل و شبیه‌سازی برای پاسخ به پرسش‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. نوع مدلی که انتخاب می‌کنیم بستگی به پرسش‌هایی دارد که درصدد یافتن پاسخ آن‌ها هستیم، برخی از تکنیک‌های مدل‌سازی ما را قادر به فهم رفتار سیستم می‌کند و برخی به شناخت ساختار سیستم کمک می‌کنند. (م)

4. Technocratic

خط‌مشی، حاکمیت نگاه‌های چندگانه به آن‌ها و همین‌طور درگیری تعداد زیادی از بازیگران در آن‌ها، منجر به شکل‌گیری انواعی از نگاه‌های متفاوت درباره سبک‌ها و نقش‌های تحلیل خط‌مشی و همین‌طور رویکردها و ابزارهای تحلیلی جدید شده است (برای مثال رویکردهای احتجاجی^۱، تحلیل خط‌مشی مشارکتی^۲ و پشتیبانی از مذاکرات^۳). در نتیجه رشته تحلیل خط‌مشی، چندوجهی و تا حدی چندپاره شده است. در حالی که بیشترین آثار منتشره در این حوزه، به شرح مبسوط یک رویکرد خاص پرداخته‌اند، کنار حاضر با تصدیق تنوع رویکردها، نخستین تلفیق^۴ رویکردهای سنتی و

1. Argumentative Approaches

رویکرد احتجاجی به تحلیل خط‌مشی در اثر مایوس شدن از پروژه عقلانیت‌گرای متداول، رشد پیدا کرد. تحلیل خط‌مشی احتجاجی، به تفاوتی نسبت به تحلیل خط‌مشی است و بر نقش کلیدی زبان، احتجاج و معانی تأکید می‌کند. بر این رویکرد به نقش سازنده زبان و گفتمان در فرآیند خط‌مشی توجه می‌شود. (م)

2. Participative Policy Analysis

3. Negotiation Support

رویکرد پشتیبانی از مذاکرات اشاره به فعالیت‌ها و سیستم‌های پشتیبانی از مذاکرات به عنوان محمل تحلیل‌های پشتیبان برای مذاکره‌کنندگان (خط‌مشی‌گذاران، سیاستمداران) دارد. بعضاً بسیاری از وزارتخانه‌ها واحدی تحت عنوان "واحد پشتیبانی از مذاکرات" دارند که مواد تحلیلی برای مذاکره‌کنندگان را تولید می‌کند. سیستم‌های پشتیبانی از مذاکرات بدین منظور طراحی می‌شوند که با فرض محدودیت‌های فیزیکی سیستم، با بهینه ساختن اهداف چندگانه سیستم به سرفرت فرآیندهای مذاکره کمک کنند. این سیستم‌ها زیرمجموعه‌ای از سیستم‌های پشتیبانی از تصمیم‌گیری محسوب می‌شوند و روش‌هایی را برای مبادله اطلاعات بین مذاکره‌کنندگان و همچنین تحلیل اطلاعات در دسترس ارائه می‌کنند به طوری که مذاکره‌کنندگان متقابلاً به تصمیم‌های رضایت‌بخش دست یابند. این سیستم‌ها برای کمک و راهنمایی مذاکره‌کنندگان طراحی می‌شوند و برای ساختاردهی و تحلیل مسئله، استخراج ترجیحات و استفاده از آن‌ها برای ساخت تابع مطلوبیت، تعیین بدیل‌های امکان‌پذیر و اثربخش، ایجاد تصویری از ابعاد مختلف مسئله و فرآیند و تسهیل ارتباطات مورد استفاده قرار می‌گیرند (م).

4. Synthesis

سینتیز اشاره به فرآیند ترکیب عناصر و اجزای مختلف دارد به طوری که ترکیب حاصله، یکپارچه، منسجم و کلیتی متفاوت از اجزا داشته باشد و صرفاً «جمع‌بندی» نیست، بلکه نوعی «جمع‌بندی خلاق» است که به یک کل جدید می‌انجامد. بنابراین هر ترکیبی منجر به سینتیز نمی‌شود و از این رو «ادامه در صفحه بعد»

نوبت به تحلیل خط‌مشی را عرضه می‌کند. همچنین با ارائه‌ی مروری از انواع متفاوت فعالیت‌های تحلیل خط‌مشی، گونه‌شناسی‌ای از آن‌ها نیز ارائه می‌دهد و آن‌ها را بر حسب تفاوت در ماهیت و ارزش‌های اصلی توصیف و به انواعی از ایده‌های نظری درباره خط‌مشی‌گذاری پیوند می‌دهد. در نتیجه این کتاب هم برای کاربران نهایی و هم تحلیل‌گران در انتخاب رویکرد مناسب یک وضعیت خط‌مشی‌ای خاص یاری دهنده است. همچنین رویکرد و روش‌های سنتی را طوری بسط می‌دهد تا تحلیل‌بازیگران و شبکه‌های بازیگران مرتبط با مسئله خط‌مشی در دست‌بررسی را دربرگیرد. کتاب مزبور آخرین پیشرفت‌ها در عرصه‌هایی خاص نظیر فرموله کردن مسئله، طراحی رویکرد تحلیل خط‌مشی و برخورد با عدم قطعیت را عمق می‌بخشد و با آن که کانون تمرکز اصلی آن بر ابعاد ساختاری تحلیل خط‌مشی است ولی فرآیند تحلیل خط‌مشی را به فرآیند خط‌مشی‌گذاری نیز پیوند می‌دهد و چگونگی شناسایی و درگیر کردن همه ذینفعان مرتبط در فرآیند خط‌مشی‌گذاری و همچنین چگونگی ایجاد شرایط مساعد برای استفاده از نتایج فعالیت‌های تحلیل خط‌مشی توسط بازیگران خط‌مشی را نشان می‌دهد.

مخاطب مورد نظر

کتاب پیش‌رو برای استفاده طیف گسترده‌ای از مخاطبان در نظر گرفته شده است، از جمله مدرسان خط‌مشی و اداره امور عمومی، دست‌اندرکاران تحلیل خط‌مشی و کسانی که تحلیل خط‌مشی را در دولت به کار می‌برند و از آن استفاده می‌کنند. به احتمال زیاد بیشترین استفاده این کتاب برای مدرسان و مربیان خواهد بود، برای آنان مواد آموزشی فراهم خواهد کرد که می‌تواند در انواعی از دوره‌های آموزشی کارشناسی و تحصیلات

مترجمان برای این واژه معادل تلفیق و برای Combination، معادل ترکیب را بکار خواهند برد که در آن عناصر طوری ادغام می‌شوند که هر عنصر بارزیت خاص خود را دارد. (م)

تکمیلی به عنوان کتاب درسی اصلی و مواد آموزشی کمکی استفاده شود. مدرسان و مربیان رشته‌های دیگری غیر از خط‌مشی عمومی و اداره امور عمومی نظیر مدیریت بازرگانی، مهندسی و مطالعات محیطی نیز متن کتاب را مفید تشخیص خواهند داد چرا که رویکردهای شرح داده شده می‌توانند در قلمروهای مزبور نیز مورد استفاده قرار گیرند. در حالی که برخی از فصول، بیشتر دارای ماهیت توصیفی هستند، یعنی به توصیف کلی پیشرفت‌ها و تنوع در رشته مذکور می‌پردازند، فصول دیگر دارای ماهیت تجویزی بیشتری هستند. در نتیجه کتاب بایستی برای کار تحلیل‌گران نیز مفید واقع شود. در واقع دستورالعمل و راهنمایی برای سازمان دادن به موقعیت‌های مسئله‌دار پیچیده و شناسایی و بر کارگیری روش‌شناسی‌های درخور و مناسب برای پرداختن به آن‌ها فراهم می‌کند. به علاوه راه‌های تجربیات نویسندگان در انجام مطالعات خط‌مشی واقعی، برای دست‌اندرکاران و کارپردازان توصیه‌هایی ارائه می‌کند. کتاب مزبور برای خط‌مشی‌گذاران نیز دربردارنده نمونه‌های رایج گرایانه و راهبردهای عملی است که بایستی در فهم چیرستی تحلیل خط‌مشی و اینکه چگونه تحلیل خط‌مشی می‌تواند کمک یار آن‌ها باشد، به خط‌مشی‌گذاران مدد رساند.

کتاب مزبور بایستی به مخاطبانی جهانی دست‌پیدا کند چون رویکردهایی که توصیف می‌شوند و مشکلاتی که مورد توجه قرار می‌گیرند بین‌المللی کاربرد جهانی هستند.

رئوس مطالب کتاب

هدف اصلی این کتاب توصیف وضعیت فعلی و آخرین پیشرفت‌ها در زمینه تحلیل خط‌مشی پیشینی است و به دو قسمت تقسیم می‌شود. قسمت یکم، حاوی فصول ۲ الی ۶ است، که فصول ۳ و ۲ پیشرفت‌های حاصله در تحلیل خط‌مشی را واکاوی و ساختاردهی می‌کند و فصل ۴ به توصیف رویکردهای شناخت وضعیت‌های خط‌مشی می‌پردازد و فصل ۵، بر طراحی فعالیت‌های تحلیل خط‌مشی متمرکز است و فصل آخر

(فصل ۶) به خلق شرایط فرآیند خط‌مشی می‌پردازد که ستاده‌های تحلیلی خط‌مشی را مدنظر قرار می‌دهد.

قسمت دوم بر پیشرفت‌های اخیر در زمینه مدل‌ها و مدل‌سازی تحلیل خط‌مشی متمرکز می‌شود و رویکردهای مدل‌سازی را در بستر انواعی از شرایط و رویکردهای مورد بحث در قسمت نخست، قرار می‌دهد. بخش دو شامل سه فصل می‌باشد: به بحث گذاشتن مدل‌های تحلیل سیستمی برای تحلیل خط‌مشی (فصل ۷)، مدل‌های بازیگران و شبکه‌های بازیگر (فصل ۸) و رویکردهای تحلیلی برای شناسایی خط‌مشی‌های مناسب در مواجهه با عدم قطعیت و به ویژه عدم قطعیت زیاد (فصل ۹).

در قسمت سوم، توضیحات مختصری درباره مجموعه کوچکی از ابزارها و رویکردهای تحلیلی ارائه کردیم که به طور خاص در بستر رویکرد کلی مدنظر کتاب حاضر سودمند هستند. مصیف ابزارها، مأخذی برای شرح‌ها و برخوردهای گسترده‌تر با روش‌ها فراهم می‌نماید.